

ΔΥΟ ΜΙΚΡΟΙ ΦΙΛΟΙ

(Πίναξ του Ζερρούδ).

ΕΚΔΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΡΙ ΜΠΟΡΝΤΩ

..... Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

«Όταν ο Μάξ ντ' Αζκιμόν, φρεθρος λοχαγός τῶν δραγόνων, γύρισε, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνακομὴν, στὸ Παρίσι, τράβηξε κατ' εὐθείαν στὸ σπίτι του. Μολοντοὶ δὲν ἦταν πιστὸς σύζυγος—ὦ, κάθε ἄλλο!—ἀνυπομονοῦσε, ὥστόσο, νὰ ἴδῃ τὴν γυναῖκα του, τὴν ὀμορφὴν γαλήνια καὶ πιστὴν τὸν Ἐντίθ, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχε εἰδοτοῦήσει γιὰ τὸ γυρισμὸ του.

«Όταν μπήκε στὸ διαμερίσμα τῆς γυναίκας του, δοκίμασε μὰ θαθεῖα ἐκπληξί. Ὅχι μόνο ἦταν ἄδειο, μὰ φαινόταν καὶ ἀνατοκιστη. Ὅλα τὰ ἐπιπλα ἦσαν θαλιμένα πάρα πολὺ τακτικά, ὅπως στὰ δωμάτια δτου δὲν μπαίνει ποτὲ κανένας. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τί συνέβαινε. Τὸ τελευταῖο γράμμα τῆς Ἐντίθ τὸ εἶχε λάβει λίγες μέρες πρὶν ἀπ' τὴν ἀνακομὴν. Ἦταν ὁμοιο μὲ ὅλα τὰ προηγούμενα: συγκαταρτημένο στὴν τρυφερότητά του, λιγάκι κομπάζδες καὶ πολὺ πατριωτικὸ.

Ἐκάλεσε ἀμέσως τὴν καμαριέρα γιὰ νὰ μάθῃ τί συνέβαινε. Μὰ ἀντὶ τῆς καμαριέρας, παρουσιάστηκε ἡ μαγειρίσσια. Τὸν πληροφοροῦσε ὅτι ἡ γυναῖκα του εἶχε φύγει, παίρνοντας μαζὺ τρεῖς ὅλα τὰ ὄργανα τῆς καὶ συνοδευομένη ἀπὸ τὴν Καρλόττα, τὴν καμαριέρα.

— Καὶ πότε ἔφυγε; ρώτησε ἀνήσυχος ὁ Μάξ ντ' Αζκιμόν.

— Μιὰ μέρα μετὰ τὴν ἀνακομὴν, κύριε.

Ὁ Μάξ ὅταν ἔμεινε μόνος ἐξέτασε μὲ μεγαλιέτερη προσοχὴ τὰ ἐπιπλα τοῦ διαμερίσματος τῆς συζύγου του. Τὸ μάτι του ἔπεσε ἀξαφνα σ' ἓνα κομμάτι στουπόχαρτο πού βρισκόταν πάνω σ' ἓνα τραπέζι. Τὸ σήκωσε καὶ ὄρμηξε ἀπὸ κάτω ἓνα γράμμα, ἓνα γράμμα μὲ τὴν διεύθυνσί του. Ἐπὶ τέλους, θὰ μάθαινε τὸ ἠυστικὸ τῆς ἔξαφανίσεως τῆς γυναίκας του! Μὲ μιὰ διαστικὴ, πυρετώδη κίνησι, ἔσπασε τὸν φάκελλο καὶ διάβασε:

Παρίσι, 11 Νοεμβρίου 1918.

«Κύριε,

Ἐπῆρξα πάντοτε—καὶ τέτοια μὲ γνωρίζετε καὶ σεις—τακτικὴ στὶς ὑποθέσεις μου, καὶ συχνὰ σὰς

ἐδόθη ἡ ἐνκαιρία νὰ μὲ συγχαοῖτε γι' αὐτὸ. Ἐπιθυμῶ λοιπὸν νὰ διατηροῦσατε τὴν ἐντύπωσι αὐτὴ γιὰ μένα καὶ τώρα πού φεύγω. Ἡ ἀναχώρησίς μου εἶνε ὀριστικὴ. Χάρις στὴν πληροεξουσιογτητα πού μοῦ δώσατε κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου καὶ ἡ ὁποῖα εἶδειχνε ὅλη σας τὴν ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα, ἐδυσκολεύτηκα νὰ προσβῶ στὸν χωρισμὸ τῆς περιοσίίας μου. Παίρνω ὅτι μοῦ ἀνήκει, ὅτι μοῦ φτάνει δηλαδὴ γιὰ νὰ ζήσω. Δὲν ξέρω ἂν καὶ σὲ σὰς θὰ εἶνε ἀρκετὸ τὸ μερίδιο πού σὰς ἀπομένει.

» Μοῦ ὑπολείπεται νὰ σὰς ἐξηγήσω τὴν αἰτία τῆς ἀποφάσεώς μου αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασίς μου ἐλήφθη τὸν πρῶτο ἀκόμη χρόνον τοῦ πολέμου. Δὲν τὸ θεωροῦσα ὁμοῦ ἐγγενικὸ νὰ σὰς ἐγκαταλείψω πρὶν τελειώσῃ ὁ πόλεμος. Πιστεύω ὅτι θὰ ἐκτιμῆσατε τὴν ἐγγενείιά μου αὐτὴ.

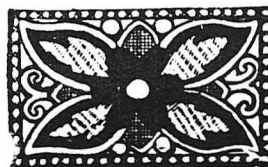
» Εἶμασθε παντρεμένοι ἔξη χρόνια ὅταν σὰς ἐκάλεσαν ὑπὸ τὰ ὄπλα. Δὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἶχα γνωρίσει μαζὺ σας τὴν ἐδτυχία. Ἡ εἰρωνία σας ἐπάγωνε τοὺς ἐνθουσιασμοὺς μου. Ὁρες-ὄρες αἰσθανόμουν ὅτι εἶμασθε δύο ἄνθρωποι πού ζούσαμε διασκῶς μαζὺ καὶ πού ὁ ἓνας ἦταν ξένος γιὰ τὸν ἄλλον.

» Ὡστόσο ὁ κόσμος μὲ θεωροῦσε ἐντυχισμένη. Πολλές μου φίλες μὲ ζήλευαν καὶ ἀποροῦσαν ὅταν μ' ἔβλεπαν κάποτε μελαγχολικὴ.

» Σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι ἐρισκόμασθε, ὅταν ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος.

» Ἀναγκαστήκατε νὰ φύγετε ἀπὸ τὴν πρῶτη μέρα καὶ μάλιστα ἐπισπεύσατε κατὰ λίγες ὥρες τὴν ἀναχώρησί σας. Ἀργότερα ἔμαθα σὲ τί ὄφειλετο ἡ βιασμένη σας αὐτὴ. Ὅταν χωριστήκαμε, ἐγὼ ὑπέφερα, ἐκλαψα, ξεφώνισα ἀπὸ τὸν πόνο. Ἐσεῖς μοῦ δεῖξατε τὴν συνηθισμένη σας τρυφερότητα, ψυχρὴ πάντα καὶ τυπικὴ. Πονεμένη καθὼς ἤμουν, δὲν μπόρεσα νὰ ἀντιληφθῶ ἐκεῖνη τὴν στιγμὴ τί σημασία εἶχε ἡ διαγωγή σας αὐτὴ.

» Ἀπὸ τοὺς πρῶτους μῆνες τοῦ πολέμου μοῦ ἔ-

γινε αισθητή ή άπουσία σας. Για να ερεθώ λίγο πιο κοντά σας, ζήτησα να γίνω νοσοκόμος. Και τότε έμαθα την αλήθεια. Χρειαστήκατε κάτι και μου γράψατε πού ακριβώς βρισκόταν σ' ένα συρτάρι του γραφείου σας. Μα είτε γιατί έσείς δεν θυμόσαστε καλά, είτε από δική μου άδελιότητα δεν βρέθηκε το πράγμα πού ζητούσατε στη θύρα πού υποδεικνύατε. Ωστόσο, σκαλίζοντας τα χαρτιά σας βρήκα ένα δέμα από γράμματα, τα όποια ξανάβαλα στη θύρα τους, παρά την ύποπτη όψη τους. Μου δείξατε έμπιστοσύνη και δεν ήπτε-λα να την καταχρασθώ. Μα τότε γνώρισα τον τρομοώτερο πειρασμό της ζωής μου. 'Επί δικτώ μέρες, έτρεχα κάθε στιγμή σκεδόν στο γραφείο σας, μη ξεροντας άν έπρεπε ν' άνοιξω ή όχι τα ύπο-πλα έκείνα γράμματα. Πολέμησα πολύ, μα στο τέλος νίκησε ο πει-ρασμός.

»Ήταν μία άνηθικη πράξι αυτό πούκαμα, το ξέρω, μό έπρεπε να γινή. Γι' αυτό και δεν μετανόησα πού την έκανα. Το τί άνακά-λυψα στο γραφείο, το φαντάζεστε ζέβαλα. Έκείνο πού δεν φαντά-ζεστε είναι τούτο: Ότι τα γράμματα έκείνα με σκοτώσαν!

»Σκοτώσανε μέσα μου ένα πλάσμα γεμάτο τιμιότητα, έμπιστοσύ-νη, έθνοσυνασμό, γενναιοδωρία, τρυφερότητα, γιατί αληθινά ήμουν τέτοια.

»Έζησα ύστερα από τη φοβερή αυτή δοκιμασία, ζώ άκόμη, μα ή γυναικα πού είμαι τώρα είναι έντελώς διαφορετική. Έχω μια γαλήνη πού με τρομαζει, μα περιφρόνησι για όλα πού με φέρονει ώρες-ώρες σέ άγωνία, μα αυτοκρατορία για την όποαν δεν θύ θεωρούν τον έαυτό μου ποτέ ίκα-νό. Έμαθα ξαφνικά ότι ύπηρεζα-τε έραστής της κ. Α... πού του γάμου μας, και ότι ξαναγίνατε έ-ραστής της, ούτε ένα χρόνο μετά το γάμο μας. Μα και σ' αυτήν, άλλωστε, δεν έμείνατε πιστός. Δεν εινε του χαρακτήρος σας.

»Έτσι λοιπόν ζούσα μ' έναν άντρα, πού την άγάπη την έλλή-γωνε μ' άπιστία. Μ' έπιασε τότε τέτοια άηδία, μα τέτοια ντροπή, ώστε θέλησα να φύγω μονομιάς από το σπίτι σας, για το όποιον δεν έννοιωθα πειρα παρά σιχασιά μονάχα. Και όμως έμεινα.

»Δεν σάς φανέρωσα τίποτε. Έξακολούθησα να σάς γράφω, ό-πως και πριν, τακτικώτερα, μά-λιστα. Όταν παίονατε άδεια και γυρίζατε στο Παρίσι, κατανικόν-τας τη ντροπή και την άηδία μου, σάς έσφιγγα στην άγκάλμη μου, σαν να σάς αγαπούσα πραγματι-κά. Ποτέ δεν άντιληφθήκατε πό-σο αυτό πού έκανα πού ήτανε δυ-σάρεστο.

»Όταν τώμαθα, μου ξέφυγε μία κραυγή λυρωμού. Είχα τηρή-σει την ύπόσχεσι πού είχα δώσει στον έαυτό μου. Και τώρα ήμουν έ-λευθερη, έλευθερη πλέον! Το μαργυρίο μου είχε τελειώσει. Έσή-μανε και για μένα ή στιγμή της έλευθερίας. Δεν σάς άνηκω πειά. Και μπορώ να σάς πώ, ότι δεν αισθάνομαι για σάς πλέον παρά μο-νάχα άηδία.

ΕΝΤΙΟ ΝΤΕ ΠΡΟΒΑΝΣΕΡ

»Όταν τελείωσε το διάβασμα του γράμματος αυτού, ο Μάξ ντ' Άαεμόν, έννοιωσε βαθύ πόνο. Τι έπρεπε να κάνει τώρα; Γύρω πού-χασε τη γυναίκα του, πού αγαπούσε κατά βάθος; Ωστόσο, για να μην ένγκατάλειφθί σέ δυσάρεστα συναισθήματα, πήγε να έπισκεφθί την κ. Λορίλ, παλιά του φίλη. Στο σπίτι της όμως τον πληροφορή-σαν ότι ή κ. Λορίλ βρισκόταν στο προοέκμαλο ενός πληρωμένου αε-ροπόρου. Ο αεροπόρος αυτός—τόξερε ο Μάξ—ήταν φίλος της Λο-ρίλ. Έφανε λοιπόν και τραβήξε για το σπίτι μιας άλλης παλιάς του φιλενάδας, της κ. Λουσιέν. Και αυτή όμως έλειπε στο Νανσί, και ήξερε ο Μάξ για πούό έπαιτο λόγο άπουσίας.

Μετά τις δυο αυτές άκαρτες έπισκέψεις ο Μάξ γύρισε στο σπίτι του θλιμμένος, με βαρεία την καρδιά. Γύρω του αισθανόταν ένα με-γάλο κενόν.

Γιατί να μη σκοτωθί στον πόλεμο; Μα ο θάνατος δεν άργεί ό-ταν τον ζητήσει κανείς.

Ο Μάξ άνοιξε ένα συρτάρι του γραφείου του, πήρε από μέσα το πιστόλι του, το στήριξε στον γραβάτο του και πυροδότησε... Τι φορά άυτή, ο θάνα-τος, πού τόσο τον σε-βάστηκε στον πόλεμο, έτρεξε άμέσως κοντά του, άνακουριστι πός και παρήγορος...

ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ

Η ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΞΕΚΟΥΡΑΣΜΑ

(Πώς εργαζόντευσαν οι διάφοροι σοφεί)

Στις Ίησοϋτιζές διατάξεις υπάχχει κ' ένα άφθορο, το όποιο άπα-γορεύει ρητώς τη συνεχή πνευματική εργασία, την πλέον των δυο ώ-ρών εργασία. «Ο νους του σπουδαστού, λένε οι Ίησοϋτιζες, άποκα-μνει από τη συνεχή εργασία και γι' αυτό έχει ανάγκη έστω και μιάς μικρής έρπυεως ή άναπαύσεως».

Με τη γνώμη αυτή των Ίησοϋτιζών συντάσσεται κ' ή έπιστήμη, ή όποια λέει ότι κάθε διανοητική εργασία, για νάξη άπόδοσι, πρέπει να διακόπτεται από μερικές στιγμές άναπαυής.

Σημειώνουν όμως με τα παραπάνω κ' οι σοφοί, οι έπιστήμονες, οι συγγραφέι; Μάλλον ναι.

Κατά την ιδιοσυγκρασία του όμως ο καθένας, το κέφι και το γού-στο του.

Ο Σαμουήλ Κλάουζ, λόγου χάριν, όταν καταλάβαινε ότι είχε κου-ραστεί πολύ άπ' το γράμμα καταέφυγε στις στρατιωτικές άσκήσεις για να ξεκουράσθι το πνεύμα του. Πολλές φορές τον είδαν να κατε-βαίνει στην αυλή του και να παίζει σοφός ξύλου, και κίνη... τού-μπες σαν τρελλός, να κερμείται από κανένα δοκάρι της κληματαρίας του ή να βοηθάη την έπηρεσία του, βγάζοντας νερό από το πηγάδι.

Ο Τίθο Βιρλια διασκέδασε κατά τα διαλείμματα της εργασίας του φτιάνοντας διάφορα άθλήματα.

Ο Καρτέσιος, κάθε άπόγευμα, μετά την προινή του συ-νεχή πνευματική εργασία, είνγαριστόταν να κωλιεργή διάφο-ρα άποροφόρα δέντρα του κήπου του, φροντάς μια ζωντήρ ποικιλια κηπουρού. Τις προινές ώρες έγραφε το περίφημο «περί Συστηματος Κόσμου» σύγγραμμα του.

Ο Κάτων εφίρσε άνακουφισι από τις σοβαρές πολιτικές άσχολίες, καταφεύγοντας σέ λαϊκά κωπήλεια και πινοντας μερικά κούτελα κρασί.

Ο περίφημος σοφός Σπανόςας, μετά την τριωρο συνεχή μελέτη του, συνήθιζε να ξεκουράζεται μι-λώντας για τα πιο κονιά κ' άση-μαντα πράγματα, με τα μέλη της οικογενείας, στο σπίτι της όποιος καθόταν. Κι' όταν δεν εύρισκε κανέναν άπλοικό για να κουβεντιάση, ούτε μέσα στο σπίτι, ούτε στη γει-τονιά, καθόταν μόνος του μέσα στο δωμάτιο του, έπιανε δυο άρφανες από τη σοφίτα και τις έβασε να πα-λώσουν. Η άπλοική αυτή διασκέ-δασι εδχαριστούσε πολύ τον μεγα-λο σοφό και τον έκανε να ξεκαρδι-ζεται στα γέλια, σαν νάταν παιδί.

Ο D' Andilly, ο μεταφραστής του Ίωσηφου, ύστερα από όχτώ ή έννιά ώρών συνεχή εργασία, ξε-κουραζόταν κλαδεύοντας τα δέντρα του κήπου του.

Η πιο ξεκουραστική διασκέδασι του διασημου μυθιστοριογράφου Μπαϊζάκ, ήταν να μαζεύη και να κατατάσση στη σύλλογη του σάτσα τζουρφαρον, γνωστών ή άγνωστών, σπουδαγμένον ή αυτοδιδάκτον.

Ο Πολιτιάν διέκοπτε συχνά τη μελετη του κ' έταίξε κούφα ή τραγουδοδουσε.

Ο Ισαίλ Νεϋτων, ύστερα από δίωρο εργασία, αισθανόταν την ά-νάγκη να παίξη λιγάκι με τον σκύλο του για να ξεκουραστή.

Η μεγαλύτερη διασκέδασι του σοφού Παταβίου, όταν συνέγραφε το σπουδαίο έργο του «Βεολογικά Δόγματα», ήταν να κουνάει επί 10 λεπτά της ώρας στην πολυθρόνα του.

Ο Ρουσσώ εργαζόταν το πρωί, έλειπεί άποκαδηποτε άλλη ώρα της ήμέρας ή έπιανεσις του έχοτόταν με μεγάλη δυσκολία. Η μνήμη του Ρουσσώ ήταν πολύ άσθενής κ' αυτό ήταν πού τον έκανε να κουράζε-ται πολύ στην εργασία του. Ο ίδιος, στις «Βεολογολογήσεις» του, γρά-φει σχετικώς τα έξής:

«Σκέπτομαι το κάθε τι στο κρεβάτι μου, πριν σηκωθώ, και με μεγάλη δυσκολία και κόπο κατορθώνω να διατυπώσω μέσα στο μυα-λό μου τις προτάσεις. Όταν όμως σηκωθώ και ντυθώ, τάχω λη-σμονήσι κούλας... όλα!».

Η Γεωργία Σάνδη, τέλος, εργαζόταν τέσσερες ως πέντε ώρες με-τά τα μεσάνυχτα, κωπνίζοντας συνεχώς.

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Πολλοί θέλουν ν' άποκτήσουν γνώσεις, αλλά λίγοι εινε πρόθυμοι να πληρώσουν την άξια των.

Γ ι ο υ β ε ν ά λ η ς .

Η πιο μεγάλη τιμωρία εινε το να περάσης τη ζωή σου στην άμά-θεια και στην άσο-φοσιά

Α ι λ ι α ν ό ς .

Άλοχος εινε το να μη θέλεις να μαθαίνεις.

Κ ά τ ω ν .

